

Bryssel den 30.8.2019
COM(2019) 404 final

2019/0185 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

**om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av avtalet mellan Europeiska
unionen
och Republiken Vitryssland om återtagande av personer som vistas olagligt inom
territoriet**

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Vid toppmötet om det östliga partnerskapet i maj 2009 bekräftade EU på nytt sitt politiska stöd för en fullständig liberalisering av viseringssystemet i en trygg och säker miljö, och för ett främjande av rörlighet genom ingående avtal med de östliga partnerländerna om viseringslättnader och återtagande. Enligt den gemensamma strategi som medlemsstaterna enades om i Coreper i december 2005 beträffande utvecklingen av EU:s politik för viseringslättnader ska ett avtal om förenklat viseringsförfarande inte ingås om det inte redan finns ett återtagandavtal.

Med detta som utgångspunkt lade kommissionen den 12 november 2010 fram en rekommendation för rådet för att få direktiv för förhandlingar med Republiken Vitryssland om två avtal, dels om förenklat utfärdande av viseringar för kortare vistelser, dels om återtagande av personer som vistas olagligt inom territoriet.

Den 28 februari 2011 bemyndigade rådet formellt kommissionen att förhandla om ett återtagandavtal mellan Europeiska unionen och Vitryssland.

Förhandlingarna inleddes formellt den 30 januari 2014 och den första formella förhandlingsrundan ägde rum i Minsk den 13 juni 2014. Därefter följde tre förhandlingsrundor först i Bryssel den 25 november 2014 och därefter den 11 mars 2015 och den 20 juni 2017 i Minsk. Chefsförhandlarna paraferade avtalstexten den 17 juni 2019 genom en skriftväxling via e-post.

Under tiden undertecknade Vitryssland, Europeiska unionen och sju deltagande medlemsstater (Bulgarien, Rumänien, Litauen, Polen, Ungern, Finland och Lettland) den 13 oktober 2016 en gemensam förklaring om ett partnerskap för rörlighet.

Medlemsstaterna har regelbundet informerats och samråd har ägt rum i samtliga (informella och formella) stadier av återtagandeförhandlingarna.

Medlemsstaterna har under alla skeden av förhandlingarna regelbundet informerats och konsulterats i rådets arbetsgrupper. Det slutliga utkastet till avtalstext lades fram för RIF-råden (migration, integration och utvisning) och godkändes genom ett förenklat skriftligt förfarande den 12 april 2019.

Den 17 april 2019 skickade generaldirektören för GD Migration och inrikes frågor en skrivelse till ordföranden för utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor för att informera Europaparlamentet om att förhandlingarna om både avtalet om förenklat viseringsförfarande och avtalet om återtagande hade slutförts. Utkasten till båda avtalstexterna bifogades.

I förslaget till beslut om ingående av avtalet fastställs den interna ordning som är nödvändig för att avtalet ska kunna tillämpas i praktiken. Det anges särskilt att kommissionen, biträdd av experter från medlemsstaterna, ska företräda unionen i den gemensamma återtagandekommitté som inrättas genom artikel 19 i avtalet.

Det bifogade förslaget utgör det rättsliga instrumentet för ingående av avtalet. Rådet kommer att fatta beslut med kvalificerad majoritet.

2. AVTALETS SYFTE OCH INNEHÅLL

Syftet med avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om återtagande av personer som vistas olagligt inom territoriet (nedan kallat *avtalet*) är att fastställa snabba och

effektiva förfaranden för identifiering och återsändande under säkra och ordnade förhållanden av personer som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, villkoren för inresa till, vistelse eller bosättning på Vitrysslands eller en av Europeiska unionens medlemsstaters territorium, och att i en anda av samarbete underlätta transiteringen av sådana personer,

Kommissionen anser att målen i rådets förhandlingsdirektiv har uppnåtts och att utkastet till återtagandeavtal kan godtas av unionen.

Det slutliga innehållet i avtalet kan sammanfattas på följande sätt:

- Avtalet är indelat i åtta avsnitt med sammanlagt 24 artiklar. Avtalet innehåller också sju bilagor, som utgör en integrerad del av det, och fem gemensamma förklaringar.
- Avtalet innehåller en öppningsklausul som slår fast att avtalet ska tillämpas på ett sätt som säkerställer respekt för de mänskliga rättigheterna samt för den anmodade statens och den begärande statens skyldigheter och ansvar enligt relevanta internationella instrument som är tillämpliga på dem, och erinrar om att den anmodade staten i synnerhet ska säkerställa skydd av rättigheterna för personer som återtas till dess territorium i enlighet med dessa internationella instrument.
- De återtagandeskyldigheter som fastställs i avtalet (artiklarna 3–6) är helt ömsesidiga och inbegriper såväl egna medborgare (artiklarna 3 och 5) som tredjelandsmedborgare och statslösa personer (artiklarna 4 och 6).
- Skyldigheten att återta egna medborgare omfattar även tidigare egna medborgare som har fräntagits eller avsagt sig sitt medborgarskap utan att förvärva medborgarskap i någon annan stat.
- Återtagandeskyldigheten när det gäller egna medborgare omfattar även nära anhöriga (det vill säga makar och underåriga ogifta barn), oavsett medborgarskap, som inte har oberoende uppehållsrätt i den begärande staten.
- Skyldigheten att återta tredjelandsmedborgare och statslösa personer (artiklarna 4 och 6) är knuten till följande förutsättningar: a) den berörda personen har, vid inresetidpunkten, antingen ett uppehållstillstånd utfärdat av den anmodade staten eller en giltig visering utfärdad av den anmodade staten åtföljd av ett bevis på inresa till den anmodade statens territorium, eller b) den berörda personen reste olagligt in i den begärande statens territorium omedelbart efter att ha vistats inom eller transiterat genom den anmodade statens territorium. Dessa återtagandeskyldigheter gäller inte personer som bara har flygplatstransiterat eller som har fått en visering eller ett uppehållstillstånd av den begärande staten, såvida inte i) den visering eller det uppehållstillstånd som utfärdats av den anmodade staten har en längre giltighetstid, ii) den visering eller det uppehållstillstånd som utfärdats av den begärande staten har erhållits genom bedrägeri, eller iii) personen i fråga inte uppfyller något av villkoren för viseringen.
- Vitryssland godtar att den europeiska resehandlingen för återvändande (artiklarna 3.5 och 4.3) används för egna medborgare (om den angivna fristen har löpt ut) och tredjelandsmedborgare eller statslösa personer. Vitrysslands motsvarande standardhandling finns i bilaga 7.
- Avsnitt III i avtalet (artiklarna 7–13 jämförda med bilagorna 1–5) innehåller de nödvändiga tekniska bestämmelserna om återtagandeförfarandet (ansökan om återtagande, bevismedel, tidsfrister, överföringsvillkor och transportsätt) och *återtagande på felaktiga grunder* (artikel 13). Flexibilitet i förfarandet möjliggörs

genom att det inte krävs någon ansökan om återtagande om den person som ska återtas innehar en giltig resehandling (artikel 7.2).

- I artikel 7.3 i avtalet fastställs det s.k. påskyndade förfarande som överenskommit för personer som grips högst 30 km från den gemensamma landgränsen mellan en medlemsstat och Vitryssland, eller inom territoriet för en internationell flygplats i medlemsstaterna och Vitryssland. Enligt det påskyndade förfarandet ska ansökningar om återtagande inges inom två arbetsdagar och besvaras inom två arbetsdagar, medan svarsfristen enligt det normala förfarandet är tio kalenderdagar (artikel 11.2).
- Avtalet innehåller ett avsnitt om transitering (artiklarna 14 och 15 jämförda med bilaga 6).
- Artiklarna 16, 17 och 18 innehåller nödvändiga regler om kostnader, uppgiftsskydd och förhållandet till andra internationella skyldigheter.
- Den gemensamma återtagandekommittén kommer att ha den sammansättning, det uppdrag och de befogenheter som fastställs i artikel 19.
- För att underlätta genomförandet av detta avtal inrättas genom artikel 20 en möjlighet för Vitryssland och enskilda medlemsstater att ingå bilaterala genomförandeprotokoll. Förhållandet mellan de bilaterala avtalen eller ordningarna och detta avtal klargörs i artikel 21.
- Slutbestämmelserna (artiklarna 22–24) innehåller nödvändiga regler om territoriell tillämpning, ikraftträdande, giltighetstid, eventuella ändringar, tillfälligt upphävande, uppsägning och den rättsliga ställningen för bilagorna till avtalet.
- Den särskilda situationen för Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland beaktas i ingressen, artikel 1 d, artikel 22.2 och, beträffande Danmark, i en relevant gemensam förklaring. Islands, Norges, Liechtensteins och Schweiz nära associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket har beaktats och behandlas i relevanta gemensamma förklaringar som bifogas avtalet.

3. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Rådet föreläggs detta förslag för att bemyndiga undertecknandet av avtalet.

Den rättsliga grunden för detta förslag är artikel 79.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*), jämförd med artikel 218.5.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Ej tillämpligt.

- **Proportionalitetsprincipen**

Detta förslag går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträlvade målet, nämligen att ingå ett internationellt avtal om återtagande av personer som vistas olagligt inom territoriet.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Förslaget medför inga ytterligare kostnader för EU:s budget.

5. SLUTSATSER

Mot bakgrund av ovanstående föreslår kommissionen att rådet beslutar att avtalet ska undertecknas på unionens vägnar och bemyndigar rådets generalsekretariat att utfärda respektive fullmakt.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om återtagande av personer som vistas olagligt inom territoriet

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 79.3, jämförd med artikel 218.5,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och
av följande skäl:

- (1) Den 28 februari 2011 bemyndigade rådet kommissionen att inleda förhandlingar med Vitryssland om återtagande av personer som vistas olagligt inom territoriet. Förhandlingarna slutfördes genom att avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om återtagande av personer som vistas olagligt inom territoriet (nedan kallat *avtalet*) paraferades den 17 juni 2019 genom en skriftväxling via e-post.
- (2) Vid toppmötet om det östliga partnerskapet i maj 2009 bekräftade EU på nytt sitt politiska stöd för en fullständig liberalisering av viseringssystemet i en trygg och säker miljö, och för ett främjande av rörlighet genom ingående avtal med de östliga partnerländerna om viseringslättnader och återtagande.
- (3) Syftet med avtalet är att fastställa snabba och effektiva förfaranden för identifiering och återsändande under säkra och ordnade former av personer som inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, villkoren för inresa till, vistelse eller bosättning på Vitrysslands eller en av Europeiska unionens medlemsstaters territorium, och att i en anda av samarbete underlätta transiteringen av sådana personer,
- (4) I enlighet med [artiklarna 1 och 2] artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, [och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet], deltar Förenade kungariket [inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Förenade kungariket[såvida landet inte [genom en skrivelse av den...] meddelar önskemål om detta i enlighet med ovannämnda protokoll]/har meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta beslut].
- (5) I enlighet med [artiklarna 1 och 2] artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, [och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet], deltar Irland [inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland [såvida landet inte [genom en skrivelse av den...] meddelar önskemål om detta i enlighet med ovannämnda protokoll]/har meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta beslut.]

- (6) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.
- (7) Avtalet bör därför undertecknas på unionens vägnar, med förbehåll för att det ingås vid en senare tidpunkt, och att de gemensamma förklaringarna som är fogade till avtalet godkänns.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Undertecknandet av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Vitryssland om återtågande av personer som vistas olagligt inom territoriet godkänns härmed på unionens vägnar, med förbehåll för att avtalet ingås¹.

Artikel 2

De gemensamma förklaringar som är fogade till avtalet godkänns på unionens vägnar.

Artikel 3

Rådets generalsekretariat ska utfärda fullmakt för den eller de personer som anges av avtalets förhandlare att underteckna avtalet, med förbehåll för att det ingås.

Artikel 4

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*

¹ Texten till avtalet kommer att offentliggöras tillsammans med beslutet om avtalets ingående.